ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ
Завідувач кафедри
_____ Олексій ЗОРЯ
(протокол «01» вересня 2026 р. №1)

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Навчальна практика «Фінанси підприємств»

освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
факультет обліку та фінансів

Полтава 2026 – 2027 н. р.

Робоча програма навчальної практики «Фінанси підприємств» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Мова викладання державна

Розробник: Бражник Людмила, доцент кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, к.е.н., доцент
«01» вересня 2026 року

Людмила БРАЖНИК

Погоджено гарантом освітньої програми
«Фінанси, банківська справа та страхування»
«01» вересня 2026 року

Олександр БЕЗКРОВНИЙ

Схвалено радою з якості вищої освіти
спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
протокол від «01» вересня 2026 року №1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

Світлана ЗОРЯ

© ПДАУ 2026 рік

1. Опис практики

Таблиця 1

Опис навчальної практики «Фінанси підприємств»

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти D2 ФБССФР_бд_2025
Загальна кількість годин	180
у тому числі самостійної роботи	120
Кількість кредитів	6
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова
Рік навчання (курс)	2
Семестр	4
Вид підсумкового контролю	диференційований залік

2. Мета та завдання практики

Метою навчальної практики «Фінанси підприємств» є поглиблення теоретичних знань і закріплення практичних навичок у сфері фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь прийняття оптимальних фінансових рішень.

Завдання навчальної практики «Фінанси підприємств»:

- узагальнення та систематизація теоретичних знань, набутих при вивченні дисципліни «Фінанси підприємств», стосовно сутності фінансових ресурсів, методів і джерел їх формування й ефективності використання, організації фінансової діяльності підприємств;
- розвиток навичок здійснення розрахункових операцій та оформлення розрахунково-платіжних документів;
- поглиблення знань із порядку формування та розподілу прибутку підприємства, визначення фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання різних форм організації бізнесу;
- закріплення навичок нарахування податків і зборів та оформлення податкової звітності;
- формування професійних умінь і навичок із нормування оборотних активів підприємства та розрахунку показників ефективності використання обігових коштів;
- набуття досвіду нарахування амортизації основних засобів та розрахунку показників ефективності їх використання;
- закріплення методологічних основ складання фінансових планів діяльності підприємства, прогнозування фінансових результатів, визначення потреби у кредитах банку та оцінювання кредитоспроможності позичальника;
- розвиток умінь і навичок із визначення причин кризи, сильних і слабких сторін діяльності суб'єкта підприємництва, внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування його санації.

3. Передумови для проходження практики

Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: Безпека життєдіяльності та основи охорони праці, Фінанси підприємств, Економіко-математичні методи та моделі.

4. Результати проходження практики

Проходження навчальної практики «Фінанси підприємств» сприяє формуванню:

компетентностей:

- *загальних:*

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з

експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12 Здатність працювати автономно.

- спеціальних (фахових):

ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

ФК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування).

ФК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

ФК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

ФК12. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансового, облікового, статистичного та інвестиційного забезпечення розвитку підприємств аграрної сфери й інших галузей економіки.

Програмні результати навчання/результати навчання:

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування).

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

Таблиця 2

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання практики
ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування	Знати механізм функціонування системи фінансів суб'єктів господарювання
ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування)	Вміти використовувати методичний інструментарій діагностики стану системи фінансів суб'єктів господарювання
ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.	Вміти формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію
ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.	Вміти ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують процеси та явища у сфері фінансів суб'єктів господарювання
ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	Вміти застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.	Вміти застосовувати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань
ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.	Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення

5. Програма навчальної практики

Тема 1. Основи фінансів підприємств. Сутність і функції фінансів підприємств. Грошові фонди та фінансові ресурси. Основи організації фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Інвестиційна діяльність підприємств. Зміст та завдання управління фінансами підприємств.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств. Розрахункові й касові операції. Сутність грошових розрахунків підприємств. Безготівкові й готівкові розрахунки. Проведення касових операцій. Види банківських рахунків і порядок їх відкриття. Форми безготівкових розрахунків. Принципи організації розрахунків. Розрахунки платіжними дорученнями. Розрахунки платіжними вимогами-дорученнями. Розрахунки чеками. Розрахунки акредитивами. Вексельна форма розрахунків. Розрахунково-платіжна дисципліна та її вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств.

Тема 3. Грошові надходження підприємств, формування та розподіл прибутку. Характеристика і склад грошових надходжень підприємств. Доходи (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності. Формування валового і чистого доходу. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. Формування прибутку підприємства. Прибуток від реалізації продукції та його формування. Методи розрахунку прибутку від реалізації. Сутність і методи обчислення рентабельності. Розподіл і використання прибутку. Розподіл прибутку підприємства. Використання чистого прибутку.

Тема 4. Оподаткування підприємств. Сутність оподаткування підприємств і податкова система. Сутність податків і їх функції. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні. Оподаткування прибутку підприємств. Становлення оподаткування прибутку. Чинний порядок оподаткування прибутку. Податок на доходи фізичних осіб. Рентні платежі. Місцеві податки і збори. Плата за землю. Єдиний податок. Податок на нерухоме майно. Непрямі податки, які сплачують підприємства. Вплив непрямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємств. Податок на додану вартість. Акцизний податок. Мито. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Тема 5. Організація розрахунків по соціальному страхуванню. Сутність та значення соціального страхування. Принципи соціального страхування. Становлення та розвиток соціального страхування. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Страхування тимчасової втрати працездатності. Страхування на випадок безробіття. Страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Пенсійне страхування. Порядок нарахування єдиного соціального внеску. Звітність по соціальному страхуванню підприємств.

Тема 6. Обігові кошти. Сутність і основи організації обігових коштів. Склад і структура обігових коштів. Класифікація обігових коштів. Визначення потреби в оборотних коштах. Нормування обігових коштів для створення виробничих запасів. Розрахунок нормативу обігових коштів економічним методом. Джерела формування обігових коштів. Власні джерела формування обігових коштів. Використання банківських кредитів для формування обігових коштів. Залучення коштів інших суб'єктів господарювання. Показники стану та ефективності використання обігових коштів. Показники стану власних обігових коштів. Вплив розміщення обігових коштів на фінансовий стан підприємства.

Тема 7. Кредитування підприємств. Необхідність та сутність кредитування підприємств. Кругооборот коштів підприємства та необхідність залучення кредитів. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам. Банківське кредитування підприємств. Види банківського кредиту та їх характеристика. Умови та порядок отримання банківського кредиту. Порядок погашення банківського кредиту підприємством. Небанківське кредитування підприємств. Комерційне кредитування підприємств. Лізингове кредитування підприємств. Державне кредитування підприємств. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів. Сутність основних засобів та їх відтворення. Класифікація основних засобів. Показники стану та ефективності використання основних засобів. Знос і амортизація основних засобів. Сутність і склад капітальних вкладень. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень. Фінансування ремонту основних засобів.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств. Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств. Показники фінансового стану підприємства. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах. Фінансова стратегія підприємств. Зміст, завдання та методи фінансового планування. Зміст фінансового плану та порядок його складання. Зміст і значення оперативного фінансового плану.

Тема 11. Фінансова санація підприємств. Фінансова санація підприємств, її економічний зміст та порядок проведення. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. Економічна сутність санації підприємств. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства, що перебуває в кризі. Аналіз причин кризи та сильних і слабких місць на підприємстві. Внутрішні джерела фінансової санації. Санація балансу. Економіко-правові аспекти санації та банкрутство підприємств. Судове врегулювання господарських спорів. Необхідність, функції та завдання інституту банкрутства підприємств. Порядок оголошення підприємства банкрутом. Задоволення претензій кредиторів. Фінансова санація на ухвалу господарського суду. Мирова угода. Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.

6. Структура (тематичний план) практики

Таблиця 3

Структура (тематичний план) навчальної практики Фінанси підприємств

Назви тем	Кількість годин		
	денна форма D2ФБССФР_бд_2025		
	усього	у тому числі	
		навчальні заняття	самостійна робота
Тема 1. Основи фінансів підприємств	16	4	12
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	16	6	10
Тема 3. Грошові надходження підприємств, формування та розподіл прибутку	18	6	12
Тема 4. Оподаткування підприємств	16	6	10
Тема 5. Організація розрахунків по соціальному страхуванню	16	4	12
Тема 6. Обігові кошти	16	6	10
Тема 7. Кредитування підприємств	16	6	10
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	16	6	10
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств	16	6	10
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах	16	4	12
Тема 11. Фінансова санація підприємств	18	6	12
Усього годин	**180**	**60**	**120**

7. Індивідуальні завдання з практики

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти спрямована на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація цього напряму роботи передбачається шляхом виконання завдань самостійної роботи.

8. Вимоги до баз практики

Навчальна практика проводиться у навчальних аудиторіях, інших об’єктах структурних підрозділів. Вони повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення, оснащені за останніми тенденціями розвитку відповідної сфери професійної діяльності, забезпечують виконання програми практики.

Навчальна практика також може проводитися на підприємствах (в організаціях, установах тощо), які мають належне матеріально-технічне, кадрове та/або інформаційне забезпечення для виконання програми практики та досягнення визначених освітньою програмою результатів навчання. Вона проводиться науково-педагогічним, педагогічним працівником Університету для групи

студентів. З цими підприємствами (установами, організаціями тощо) укладаються договори.

9. Організація проведення практики

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення навчальної практики здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, є:

- розробка робочої програми практики;
- призначення керівників практики ;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Загальне керівництво організацією практичної підготовки здійснює ректор Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, на факультеті – декан, на кафедрі фінансів, економічних досліджень і туризму – завідувач кафедри.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету.

Керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників контролює своєчасність підготовки наказів про проведення практики студентів; узагальнює та аналізує результати проведення практики студентів та розробляє заходи щодо вдосконалення організації практики. Декан факультету готує накази про проведення практики студентів; видає розпорядження про проведення навчальної практики студентів на базі Університету; - видає розпорядження про допуск студентів заочної форми здобуття освіти, які мають досвід роботи, стажувалися або працюють за обраним фахом, до складання семестрового контролю з виробничої практики; - здійснює контроль за організацією та проведенням практик.

Заходи, пов’язані з організацією практики здобувачів вищої, зокрема призначення керівників практики від кафедри здійснює завідувач кафедри. Гарант освітньої програми ініціює перегляд та оновлення наскрізних та робочих програм практик з урахуванням пропозицій стейкхолдерів; проводить моніторинг відповідності змісту та результатів практики освітній програмі.

Керівник навчальної практики «Фінанси підприємств»:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- проводить студентам інструктаж з безпеки життєдіяльності та, за потреби, інструктаж з охорони праці;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам (за наявності);
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- перевіряє щоденники навчальної практики та оцінює результати її проходження студентами;
- подає звіт керівника навчальної практики на кафедру та у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників.

Здобувачі вищої освіти, які проходять навчальну практику «Фінанси підприємств», зобов’язані:

- ознайомитися з робочою програмою практики;
- отримати документи для проходження практики;
- пройти інструктаж з безпеки життєдіяльності та, за потреби, інструктаж з охорони праці, та дотримуватися їх вимог;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- оформити звітну документацію з практики та подати її керівнику практики від кафедри.

Навчальна практика проводиться для академічної групи. Здійснюється тривалим окремим періодом у межах навчального року. Навчальна практика студентів заочної форми здобуття освіти здійснюється шляхом проведення занять під час настановчої та навчальної (навчально-екзаменаційної) сесій і самостійного оволодіння студентом програми практики у міжсесійний період. Перенесення періоду проведення практики студенту проводиться за наявності обставин, які унеможливлюють проходження практики у визначений графіком навчального процесу період. Перенесення періоду практики здійснюється за погодження декана факультету та відображається у

наказі ректора Університету.

10. Вимоги до звітної документації з практики

Формою звітної документації з навчальної практики «Фінанси підприємств» є щоденник навчальної практики.

За результатами проходження навчальної практики студентом подається керівнику практики від кафедри для перевірки та оцінювання щоденник. У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

11. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

За підсумками навчальної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік виставляється в останній день практики.

Підсумкова оцінка практичної підготовки виставляється за 100-баловою, 4-баловою шкалою та шкалою ЄКТС.

Підсумки складання диференційованого заліку

Сума балів за 100-баловою шкалою	Оцінка за 4-баловою шкалою	Оцінка ЄКТС
90-100	відмінно	A
82-89	добре	B
74-81		C
64-73	задовільно	D
60-63		E
35-59	незадовільно	FX
1-34		F

Для отримання диференційованого заліку за підсумками проходження практики здобувач вищої освіти, використовуючи знання і вміння отриманні також під час проходження практики «Фінанси підприємств» має прийняти участь у діловій грі, виконати комплексні ситуаційні завдання, подати оформлені матеріали, виступити на круглому столі та пройти тестування.

Схема нарахування балів з навчальної практики «Фінанси підприємств»

Форми роботи	Максимальна кількість балів
Оформлення щоденника навчальної практики	20
Ділова гра	10
Вирішення комплексного ситуаційного завдання 1	10
Вирішення комплексного ситуаційного завдання 2	10
Подання матеріалів та участь в круглому столі	10
Самостійна робота (проходження тестування)	30
Самостійна робота (ситуаційні завдання)	10
Разом	**100**

Шкала та критерії оцінювання

Оформлення щоденника навчальної практики

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
14-20 балів	правильне оформлення щоденника, відповідно до вимог, відсутність орфографічних помилок, науковість стилю викладення, чітке, повне і послідовне розкриття кожного питання плану і теми роботи, в цілому
7-13 балів	правильне оформлення щоденника, відповідно до вимог, але є незначні помилки, неповне розкриття кожного питання плану
1-6 балів	нечітке, неповне розкриття кожного питання плану і теми в цілому, наявність орфографічних і синтаксичних помилок
0 балів	не заповнено щоденник або його відсутність

Ділова гра

Кількість балів	**Критерії оцінювання**

9-10 балів	у випадку повного та чіткого розкриття питань та вирішення виробничих ситуацій, що свідчить про високий рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань; виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
5-8 балів	у випадку наявності окремих недоліків та неточностей у відповіді на питання та вирішенні виробничих ситуацій, що свідчить про середній рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань; виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
1-4 бали	у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті питання та вирішенні виробничих ситуацій, що свідчить про задовільний рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань; виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
0 балів	у випадку відсутності відповіді на питання та вирішенні виробничих ситуацій, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Вирішення комплексного ситуаційного завдання (виконується 2 завдання протягом навчальної практики)

Кількість балів	**Критерії оцінювання**
10 балів	у випадку повністю правильної методики розв'язання завдання, відсутності помилок в арифметичних розрахунках та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
7-9 балів	у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв'язання завдання, що свідчить про достатній рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
4-6 балів	у випадку наявності незначних помилок в методиці розв'язання завдання чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про середній рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
1-3 бали	у випадку наявності суттєвих помилок у розв'язуванні завдання, що свідчить про задовільний рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і

Кількість балів	Критерії оцінювання
	методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
0 балів	у випадку відсутності виконаного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Подання матеріалів та участь в круглому столі

Кількість балів	Критерії оцінювання
7-10 балів	у випадку коли матеріали відповідають всім критеріям щодо змісту, а здобувач вищої освіти здійснив їх захист шляхом відповіді на всі питання, що свідчить про високий рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
4-6 балів	у випадку якщо питання розкриті не повністю, однак здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на питання викладача, що свідчить про достатній рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
1-3 бали	у випадку подання роботи з істотними недоліками у змісті та незадовільними відповідями на поставлені питання, що свідчить про мінімальний рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
0 балів	у випадку відсутності подання матеріалів, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Проходження підсумкового тестування

Кількість балів	Критерії оцінювання
25-30 балів	у випадку 100 % правильних відповідей, що свідчить про високий рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань
15-24 балів	у випадку 80-99 % правильних відповідей, що свідчить про середній рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань
1-14 балів	у випадку 60-79 % правильних відповідей, що свідчить про мінімальний рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань
0 балів	у випадку менше 60 % правильних відповідей, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та досягнення програмних результатів

Самостійна робота (ситуаційні завдання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
10 балів	у випадку повністю правильної методики розв'язання завдання, відсутності помилок в

Кількість балів	Критерії оцінювання
	арифметичних розрахунках та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
7-9 балів	у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв'язання завдання, що свідчить про достатній рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
4-6 балів	у випадку наявності незначних помилок в методиці розв'язання завдання чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про середній рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
1-3 бали	у випадку наявності суттєвих помилок у розв'язуванні завдання, що свідчить про задовільний рівень знань механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання; володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; вміння аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан підприємства; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; виявляти навички самостійної роботи та пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
0 балів	у випадку відсутності виконаного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

12. Політика проходження практики

- щодо політики щодо термінів проходження та звітування за результатами практики: **с**туденти зобов'язані дотримуватися усіх термінів проходження та звітування за результатами практики, визначених робочим навчальним планом, графіком навчального процесу на 2025-2026 н.р. та Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету.

- щодо академічної доброчесності: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання; зазначення посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень тощо; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці Академічна доброчесність ПДАУ (https://tinyurl.com/3nnjabv3).

- щодо використання інструментів штучного інтелекту: застосування систем штучного інтелекту під час проходження навчальної практики здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства, внутрішніх нормативних документів ПДАУ, зокрема Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету (https://tinyurl.com/36jjxwvs).

Для виконання практичних завдань та завдань самостійної роботи (матеріалів круглого столу) застосовується режим Б – «ШІ використовується обмежено». Дозволяється використання систем штучного інтелекту для пошуку та систематизації інформації і джерел, перекладу іншомовних

матеріалів, перевірки граматики та орфографії власного тексту, формування структури (плану) роботи, а також підготовки допоміжних ілюстративних матеріалів. Під час виконання розрахункової частини практичних і самостійних завдань використання систем штучного інтелекту для здійснення розрахунків, отримання готових відповідей, розв'язання задач та формулювання висновків замість здобувача вищої освіти не допускається. Розрахунки, аналіз отриманих результатів та висновки мають бути виконані здобувачем самостійно. Для тестування застосовується режим А – «ШІ не використовується», використання будь-яких систем штучного інтелекту під час зазначених форм контролю не допускається.

У разі використання систем штучного інтелекту в межах режиму Б здобувач вищої освіти зобов'язаний розкрити факт їх використання із зазначенням назви ШІ-системи та мети її застосування, критично перевірити отриману інформацію та достовірність використаних джерел. Здобувач несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи. Порушення встановленого режиму використання систем штучного інтелекту розглядається відповідно до вимог академічної доброчесності та нормативних документів Університету.

- щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті дотримуються положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи, тощо).

- щодо оскарження результатів оцінювання: порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів урегульовується відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ, Положення про порядок вирішення конфліктних ситуацій у ПДАУ. Розгляд апеляції проводять із метою визначення об'єктивності виставленої оцінки. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету.

13.Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2025. 352 с.
2. Скоробогатова, Н. Є. Фінанси підприємств : конспект лекцій. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2026. 159 с
3. Сокуренко В. В. Фінанси підприємств : підруч. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.
4. Ставерська Т. О., Ларіна Т. Ф., Литвинов А. І. та ін. Фінанси підприємства : підруч. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. 906 с.
5. Фінанси підприємств : підручник / Н. Б. Ярошевич. Львів : «Новий Світ-2000», 2026. 316 с.

Допоміжні

1. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражник Л. В. Фінанси підприємств : навч. посіб. Полтава : РВВ ПДАА, 2018. 350 с.
2. Бражник Л. В., Аранчій Д. С., Чоп В. С. Фінансові ресурси підприємства: управління та їх влив на фінансовий стан. *Цифрова економіка та економічна безпека.* 2023. №5 (05). С. 115-120. URL: http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/156.
3. Бражник Л. В. Стан облігацій підприємств на фондовому ринку України в умовах цифровізації. Інфраструктура ринку. 2025. №87. С. 62-67. DOI: https://doi.org/10.32782/infrastruct87-11.
4. Бражник Л.В. Стан, проблеми формування та використання капіталу підприємств у сільському господарстві України. *Ефективна економіка.* 2024. №9. URL: https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4645.
5. Гіржева О. М., Гацько А. Ф., Сагачко Ю. М., Міненко С. І., Богомолова К. С., Непран А. В. Планування діяльності підприємства: підручник. За ред. Ю. М. Сагачко, А. В. Непрана. Харків : ПП Іванченко, 2026. 630 с.
6. Краус Н.М., Краус К.М., Марченко О.В. Актуальні проблеми фінансів та економіки: навч. посіб. Київ : Аграр Медіа Груп, 2023. 286 с.
7. Марусяк Н. Л. Фінанси підприємств : навч. посіб. / Н. Л. Марусяк ; 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с.

8. Потапенко Б.І., Бражник Л.В. Електронні закупівлі як засіб боротьби з корупцією. *Актуальні проблеми та тренди розвитку систем управління в сучасних умовах* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. м. Дніпро, 26 березня 2025 року. Дніпро : УДУНТ, 2025. С. 14-16.

9. Савчук В. П. Практична енциклопедія фінансового менеджера. Харків : Лабораторія, 2025. 1184 с.

10. Томілін О. О., Тютюнник Ю. М., Бражник Л. В., Дроботя Я. А. Фінансово-економічний словник – довідник / за наук. ред. проф. О. О. Томіліна / Полтава : ПДАУ. 2023. 108 с.

11. Томілін О., Зоря О., Дорогань-Писаренко Л., Краснікова О., Бражник Л., Чумак В. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування у сфері аграрного виробництва. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice.* 2026. Vol. 3 (68). pp. 435-455. DOI: 10.55643/fcaptp.3.68.2026.5183

12. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2023. 320 с.

13. Фінансовий аналіз : навч. посібник / Я. Б. Дропа. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с.

14. Чумак В. Д., Бражник Л. В. Вектори інноваційного розвитку та підвищення ефективності лізингових операцій у банківській сфері. *Ефективна економіка*. 2026. №5. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.5.118.

15. Чумак В.Д., Безкровний О.В., Бражник Л.В. Фінансова діяльність аграрних підприємств : навч. посіб. Полтава : ПДАУ, 2022. 211 с.

16. Ярошевич Н. Б. Фінанси, гроші та кредит : підруч. Львів : «Новий Світ- 2000», 2025. 316 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт журналу «Дебет-кредит». URL: http://dtkt.com.ua/?lang=ukr.
2. Офіційний сайт журналу «Економіка АПК». URL: http://eapk.org.ua/.
3. Офіційний сайт журналу «Облік і фінанси». URL: http://www.afj.org.ua/.
4. Офіційний сайт журналу «Фінанси України». URL: http://fu.minfin.gov.ua/.
5. Сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws.
6. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/.